

Pedagógusok Lapja

2019. DECEMBER

A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE HÍRLAPJA ÉS HÍRLEVELE / ALAPÍTVÁ: 1945-BEN / LXXV. ÉVFOLYAM

3

TÜNTETÉS

DECEMBER

„Minden a legjobban van ezen a legeslegjobb világon.” (Voltaire: *Candide*) – Vagy mégsem?

Miért is alakultak meg a szakszervezetek valamikor a XVIII. században? A gyors ipari fejlődés következtében tömegek váltak munkássá, és már a kezdetektől spontán módon szervezkedtek érdekeik védelmére. Ha valami, akkor az együttes fellépés vezetett eredményre. A Pedagógusok Szakszervezete is már százéves fennállását (2018. december) ünnepelte. Mivel Pangloss mester optimizmusát ma sem oszthatjuk, kijelenthetjük, hogy a szakszervezeteknek most is fontos szerepük van. Jelenleg a közoktatást számos óriási, a társadalom egészét érintő probléma terheli. A pedagógusok és az oktatásban dolgozó többi munkavállaló bérétől kezdve a munkaterhek növekedésén, a nyár elején jóváhagyott és számos ponton a tanulók érdekeit sértő közoktatási törvényen át a novemberben – a tiltakozások ellenére, egyeztetések nélkül – elfogadott szakképzési törvényig. A jóérezsű állampolgárnak tiltakoznia kell az ellen, hogy a tankötelezettség 16 éves korban megszűnik, hogy a szakképzést kiemelik a közoktatás rendszeréből, hogy a szakképzés munkavállalói kikerülnek a közalkalmazotti törvény hatálya alól, hogy ellehetetlenítik az alternatív intézményeket. A felsorolást hosszan folytathatnám. Nagy szükség van a hatékony érdekképviseletre. A szakszervezet tárgyalásai nem vezettek eredményre, ezért választotta a PSZ az érdekérvényesítés más módját, november 30-ára tüntetést szervezett. Egy kis optimizmusra, reményre mindenkinek szüksége van.

Tartalom

DECEMBER	2
Heti 56 órát dolgoznak a pedagógusok.....	5
Nem volt zökkenőmentes a tanévkezdés	6
Ki marad a pályán?	8
A szervezet érdekében össze kell zárnunk.....	10
Az oktatás jövője, a jövő oktatása	12
Cél: az emberhez méltó élet.....	14
A társadalmi mozgalmak elfogulatlan értelmezése felé	15
JOGI ESETEK	
Közalkalmazott felmentési idejének számítása	16
Vagyonnyilatkozat-tételi kötelezettség.....	16
Munkavállalói felmondás munkaadói nyomás hatására.....	17
Munkarend megváltozásának feltüntetése a munkaköri leírásban	17
PETÍCIÓK.....	19

Ön feliratkozott arra a címlistára, amelyet nyilvántartunk a Pedagógusok Szakszervezete Pedagógusok Lapja hírlapja és hírlevele havi rendszerességgű kiküldésére. Adatai biztonsága fontos számunkra, ezért személyes adatai védelmében, melyekkel Ön megbízott minket, az Európai Parlament és az Európai Tanács 2016. április 27-én meghozott, 2018. május 25-től életbe lépő 2016/679. rendelete alapján értesítjük, hogy szeretnénk tájékoztatni frissített Adatvédelmi tájékoztatóról. Adatvédelmi tájékoztatókat/szabályzatunkat mindig megtalálja a www.pedagogusok.hu/dokumentum/54 oldalon. Rendszeres hírlevelünkkel/lapunkkal mindig szívesen tájékoztatjuk legújabb akcióinkról, újdonságainkról, programjainkról. Adatai eredetileg is jogszerűen kerültek hozzánk, rendelkezésünkre bocsátotta abból a célból, hogy híreinkről stb. értesíthesük Önt. Amennyiben nem szeretne tőlünk Pedagógusok Lapja hírlapot és hírlevelet kapni, a hozzájárulását bármikor visszavonhatja e-mail küldésével a pedlap@pedagogusok.hu címen, illetve postai úton a Pedagógusok Szakszervezete 1068 Budapest, Városligeti fasor 10. címen, ami a kezelt felhasználói adatok törléséhez vezet.

Pedagógusok Szakszervezete

IMPRESSZUM

PEDAGÓGUSOK LAPJA ■ A Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) hivatalos hírlapja és hírlevele

Főszerkesztő: Varga Stella ■ Technikai szerkesztő: Márfiné Bécsi Erika ■ Szerkesztőbizottság: Balogh Éva Heves megyei elnök, Földváriné Jeneses Katalin Jász-Nagykun-Szolnok megyei elnök, Varga Stella ■ Szerkesztőség: 1068 Budapest, Városligeti fasor 10. ■ Telefon: +36 1 322-8453 ■ Kiadja a Pedagógusok Szakszervezete, 1068 Budapest, Városligeti fasor 10. ■ Központi telefon: +36 1 322-8453 ■ Felelős kiadó: Szabó Zsuzsa elnök ■ Internet: www.pedagogusok.hu; e-mail: varga.stella@pedagogusok.hu ■ Terjeszti a Pedagógusok Szakszervezete ■ Index: 26651 ISSN 0133-2260

A gyermekek jövőjéért is tüntettek

Több ezer ember részvételével zajlott 2019. november 30-án az országos tüntetés, amelyet a Pedagógusok Szakszervezete rendezett Budapesten, a Kossuth téren. Az érintettek és a támogatók az MTA székháza előtti téren gyülekeztek, onnan vonultak át a Parlament elé. Útközben a PSZ átadta petícióját, valamint a pedagógusok munkaterheléséről készült friss kutatását az Emmi és az ITM államtitkárnak. A PSZ oktatási kormányzattal folytatott tárgyalásai csaknem egy év alatt sem vezettek eredményre a béremelésről és a tanárok óraszámának csökkentéséről. Az érdekképviselet a magyar közoktatás napjáig (november 22-éig) adott határidőt a kormánynak követelése teljesítésére. A kormány nem hozott döntést, ezért elkerülhetlenné vált a tüntetés. Miután az oktatás a gyermekek jövőjét, vagyis az egész társadalmát meghatározza, az oktatási szakszervezetek és a konföderációk is a PSZ mellé álltak. A felszólalók többsége a cél érdekében történő összefogást hangsúlyozta.

Kedves szülők, nagyszülők, diákok, tisztelt tüntetők! Ne higgyék, hogy csak a pedagógusok béréért jöttünk! Van itt épp elég baj ezen kívül is! – így szövegezte Szabó Zsuzsa, a PSZ elnöke a jelenlévőkhöz. Majd megemlített néhány konkrét problémát. Elvették a szülők és az óvónők jogát, hogy eldönthessék: iskolaérett-e a hatéves gyerek. A középiskolások a megmondhatóit, mennyi tudást tömnek a fejükbe feleslegesen, ahelyett, hogy a digitális 21. századra készítenék fel őket. A diákok többet dolgoznak hetente, mint egy felnőtt. Megint átalakították a szakképzést úgy, hogy meg se kérdezték a szakmát. Elvették a közneveléstől a szakképzést. Elhúzták a mézesmadzagot a szakképzésben dolgozók orra előtt, béremelést ígérnek nekik, de nem beszélnek arról, milyen veszély leselkedik rájuk, ha már nem lesznek közalkalmazottak. Szólt a pedagógusbérekéről, hisz éppen a megalázóan alacsony bérek miatt hagyják el sokan a pályát. Mint mondta: hiába beszélt éveken át a kormány arról, hogy béremelést kaptak a pedagógusok, a valóság ma az: a pályakezdő bérét ki kellett egészíteni, hogy annyi legyen, mint egy szakmunkásé! Említést tett a PSZ munka-terhelés-felméréséről, eszerint egy pedagógus hetente – 40 óra helyett – átlagosan 56 órát dolgozik a gyalázatosan alacsony bérért, és még másodállást is kell vállalnia, hogy eltarthassa a családját. De béremelést követelt azoknak is, akik bármilyen területen segítik a pedagógusok munkáját. Követelte: a kormány tartsa be törvényi kötelezettségét, egyeztessen a szakszervezetekkel, hogy többet ne fordulhasson elő, hogy társadalmi egyeztetés, szakmai párbeszéd nélkül nyújt be tervezeteket a parlamentnek!

Nincs mese, együtt kell működni, mert akkor tudunk erőt felmutatni, ha ez nem sikerül, a kormányzat elég ügyes ahhoz, hogy ezt kihasználja – ezt Szűcs Tamás, a Pedagógusok Demokratikus Szakszervezete elnöke hangsúlyozta.

Tisztességes munkáért tisztességes bért, most! Csóti Csaba, a 11 közszolgálati szakszervezetet (köztük van a PSZ is) és két közszolgálati szakszervezeti szövetséget tömörítő SZEF elnöke elmondta: az ország legnagyobb közszolgálati szakszervezeti szövetségének tagjai kiállnak a PSZ követelése mellett. De az Országos Közszolgálati Sztrájkbizottságot alkotó 7 szakszervezet is támogatja a tüntetést. Hiszen az OKSZ 4 pontos bérkövetelése közül 2 a PSZ követelése is. Kijelentette: csak a szakszervezetek azok, amelyek meg tudják védeni saját közösségüket, most kell belépni.

A petíció teljes szövege a 19. oldalon olvasható.

Kordás László, a Magyar Szakszervezeti Szövetség elnöke:

Jelentős összefogásnak voltunk tanúi egy évvel ezelőtt itt a Kossuth téren, amikor a parlament elfogadta a „rabszolgatörvénynek” nevezett jogszabályt. Az akkori összefogás ereje nem volt eredménytelen, mert bár a kormány életbe léptette a törvényt, de csak néhány munkahelyen alkalmazzák. Most ti hívtatok, és azért jöttünk, mert baj van és szolidárisak vagyunk veletek. Nincs szüksége az országnak túlterhelt pedagógusokra, sem túlterhelt gyerekekre, megbecsült tanárok kellene minden iskolába, akiknek van idejük, türelmük, hogy minőségi tudást adjanak át a diákoknak, olyan tudást, amely alkalmassá teszi őket arra, hogy bejussanak a felsőoktatásba. Mert erre ma csak a kiváltságosoknak van lehetősége. Mi azt szeretnénk, ha a munkások gyerekeinek is lenne erre módja. Ezért minden megmozdulásotokat támogatjuk, ha sztrájkra kerül a sor, mellettetek leszünk.

„Tudják, hogy mit olvastam? Hogy önök, akik most velem szemben állnak, önök a felelősek a hibákért! De kérdezem én, hogy lehetnének azok felelősek a hibákért, akiknek az összes jogkörét elvették, akiknek egyentankönyvből kell tanítaniuk, akiket annyira sem vesz komolyan az állam, hogy erre a tüntetésre is csak annyit tudtak izzadságcseppek homlokkal kinyögni, hogy »Soros«, akiknek a hivatása a legfontosabb feladat egy demokratikus társadalomban, még sincsenek rendesen megfizetve? Tényleg ők a felelősek, és nem az a hatalom, amely nem képes egy külön oktatási minisztériumot létrehozni?”

Szolga Bálint, 16 éves diákaktivista

Tóth Margit szegedi szülő tíz pontban foglalta össze a szülői követeléseket:

- Kezdődjön az oktatás valamennyi kérdéséről érdemi szakmai, társadalmi párbeszéd!
- Vonják vissza a kötelező 6 éves beiskoláztatást!
- Szüntessék meg a gyermekek túlterheltségét!
- Ismerjék el a tanárihiányt, és hozzanak érdemi lépéseket annak megoldására!
- Beleszólást az intézményvezetők kinevezésébe!
- Vonják vissza az alternatív iskolák működését korlátozó törvényeket!
- Állítsák vissza a magántanulói státuszt!
- Átgondolt, szakmailag egyeztetett szakképzési stratégiát!
- Szabad tankönyvválasztást!
- Számon kérhető stratégiát a nyelvtanítás fejlesztésére!

Az Európai Oktatási Szakszervezeti Szövetség (ETUCE) 11 millió tanárt, pedagógust és oktatási szakdolgozót képvisel, akik Európában a legkülönbözőbb oktatási területeken dolgoznak. „A mai tüntetésen ők is hangot adnak szolidaritásuknak, támogatnak benneteket és a szakszervezeti tagjaitokat” – mondta a szervezet képviseletében *Valeryia Despahine*. Az alacsony bérek, a bizonytalan munkakörülmények számos európai országban vezettek súlyos pedagógushiányhoz. Az ETUCE felszólítja Magyarországot, hogy tartsa tiszteletben vállalásait és adja meg az oktatásnak, az ott dolgozóknak a szükséges figyelmet, hiszen ők alakítják a jövőt, amelyben társadalmunk, az Európai Unió és az egész világ élni fog.

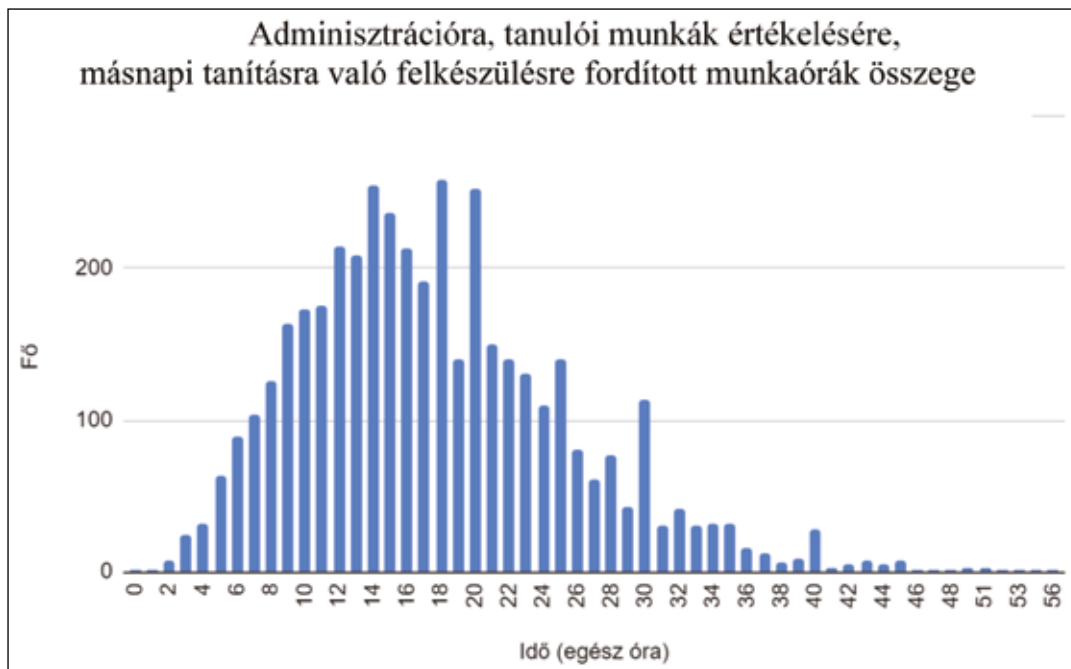
*

Az oktatás helyzete tovább romlott 2016 óta. Akkor a demonstráción jelen lévő az eső miatt nyitottak esernyőt, amelyek színesek voltak. A PSZ most arra kérte a tüntetőket, hozzanak magukkal fekete esernyőket. A tömeg nyitott esernyőkkel állt egyperces néma csendben, ezzel tiltakozva a diákokat és az oktatókat hátrányosan érintő intézkedések ellen. A tüntetés végén Szabó Zsuzsa arra kérte az oktatási intézményeket, helyezzenek el jól látható helyen fekete esernyőt, és addig ne csukják össze, amíg a követelések nem teljesülnek.

A tüntetésen fellépett *Molnár Áron* színész, akit *noÁR*-ként ismerhetnek a videóklipkekből, dalát két kisgyerekekkel énekelte el, valamint *Tóth Zoltán*, a *Republik* együttes gitárosa.

Heti 56 órát dolgoznak a pedagógusok

A PSZ felmérése a pedagógusok munkaterheléséről

A Pedagógusok Szakszervezete felmérést készített a tanárok munkaterheléséről. 2019. augusztus 22-től 2019. október 23-ig volt elérhető a kérdőív a www.pedagogusok.hu honlapon. A 47 kérdésre 4643-an válaszoltak, ebből 4281 volt érvényes. Az Emberi Erőforrások Minisztériuma 2017-ben tárgyalásokat kezdeményezett az oktatásban érintett szervezetekkel, mert azt tervezte, hogy megismétli a TÁRKI-TUDOK Tudásmenedzsment és Oktatáskutató Központ Zrt. 2008-ban végzett kutatását, a pedagógusok munka- és munkaidő-terhelésére vonatkozó felmérést. Erre a célra megállapodást is kötöttek a Századvég Gazdaságkutató Zrt.-vel. Sajnos, hosszas tárgyalássorozat és egyeztetés után meghiúsult a kutatás, mert olyan kérdések kerültek be a kérdőívbe, amelyek alapján nagyon könnyen azonosítható lett volna a válaszadók személye. (A kutatás teljes anyagát megtalálják a pedagogusok.hu oldalon.)

A PSZ a legnagyobb hazai szakszervezetek közé tartozik, ennek ellenére nem rendelkezik akkora apparátussal, kutatói hálózattal, hogy a pedagógustársadalom szociológiai szerkezetének megfelelően, célzottan kereszen meg 3-4000 pedagógust. A nyilvánosság erejével (honlap, Facebook, hírlevelek) és a megyei vezetők támogatásával tudta népszerűsíteni és kitöltésre buzdítani a 180 000 pedagógust (ebből 151 000 főállású). Sokan nem hittek abban, hogy valós elemzés születhet a pedagógustársadalom egészére nézve, de a kételkedőket ezzel az elemzéssel szeretnék meggyőzni, hogy igenis lehet egy közösségben akkora erő, amely tükröt tud állítani a társadalom egy szegmensének. A válaszadók 86 százaléka nő, 16 százaléka férfi. 55 százalékuk általános iskolában, 12 százalék gimnáziumban, 11 százalék szakgimnáziumban, 10 százalék óvodában végzi oktatói munkáját. A fennmaradó 12 százalék egyéb oktatási intézményben.

A kérdések három csoportra bonthatók. Az első kérdéskörben a válaszadók hátterére voltak kíváncsiak: nemére; munkavégzése helyszínére; besorolására, munkakörére; munkaviszonyára (életpálya-fokozat, besorolási kategória, jogviszony). A második kérdéskörben a munkaterhelés nagyságáról gyűjtöttek adatokat. A harmadik körben pedig a pedagógusok közérzetére, mentális és fizikális állapotára kérdezték rá, amelyek szoros kapcsolatban vannak a munkavégzés körülményeivel.

A kitöltők csupán 15 százaléka él kisebb településen, a többiek a fővárosban, megyeszékhelyeken és nagyobb városokban. A válaszokból kiderült, hogy átlagosan 25 órát oktatnak egy héten. A pontos mérés miatt a 45 perces órákat 60 percesre „tették”, hogy más, órában számolt tevékenységgel össze tudják hasonlítani. Így kiderült, hogy hetente átlagosan 56

órát dolgoznak a pedagógusok. Több mint 90 százalékuk dolgozik a törvényben meghatározott heti 40 munkaóránál többet. A legtöbbet a kisebb települések iskoláiban tanítók. Az is általános, hogy a pályán régebben tevékenykedők vállalnak többet. A válaszadók 77 százaléka nyilatkozta azt, hogy alacsonyabb terhelés mellett jobban tudna dolgozni. A kérdőívet kitöltők közül 3957 mondta, hogy részt vett orvosi vizsgálaton az elmúlt évben, közülük 2616 fő egészségügyi problémája összefüggésbe hozható a munkahelyi tevékenységével is. 2812 fő mentálisan nagyon fáradtnak érzi magát. A munkaterhelést jelentősen növeli hazai viszonylatban a pedagógiai munkát segítő alacsony létszáma. A magyar jogszabályok szerint 200 tanulónként 1 pedagógiai asszisztens jár. A nemzetközi mérésben sikeres európai országok nemcsak módszertani kultúrájuk fejlettségének és a tanárok nagyfokú megbecsültségének köszönhetik sikerüket,

hanem annak is, hogy a magyarországi asszisztensek számának közel tízszeresét alkalmazzák. A fentebb már említett 2008-as kutatásnak a jövő szempontjából nagyon sok olyan megállapítása és javaslata volt, amely napjainkra sem veszítette el időszerűségét:

- Iskola-összevonások: az így létrejött több telephelyes iskolák valójában nem egységes tantestületként működnek, terhelésük nem azonos.
- Differenciált bérezés. A túlterheltség nincsen megfelelően kompenzálva. Ott a legnagyobb a leterheltség, ahol nagy a pedagógushiány. A nehéz körülmények közötti munkavégzés nincs megfelelően támogatva anyagilag.
- Az iskolavezetés fejlesztése. „Ahhoz, hogy az igazgató valódi munkáltatóként tudjon működni, mind az ösztönzőrendszer nagyobb rugalmassága, mind az igazgatók menedzserei kompetenciáinak fejlesztése, cselekvési terének bővítése szükséges. Iskolavezetési tréningekre van szükség.”
- További kutatások szükségesek ahhoz, hogy a magyar iskolarendszer sokkal hatékonyabb legyen. A magas tanulói óraszám – alacsony teljesítmény közötti ellentmondást fel kell oldani. Pedagógusok hozzáadott értékének vizsgálata.
- A fiatal pályakezdeők helyzetének azonnali javítása. Magasabb bér, a pályára kerülők alkalmassági szűrése.
- Az iskolák fizikai környezetének azonnali javítása a munkahelyi szervezeti hatékonyság növelése érdekében, s ezáltal a pedagógusok munkaterheinek csökkentése.
- Hosszú távon kiszámítható bérezés alakuljon ki.
- Nyilvános szakmai elszámoltathatóság az oktatás minden szintjén.

Nem volt zökkenőmentes a tanévkezdés

Pedagógusok Nógrádban

„A településeken kevés a munkalehetőség, sokan elvándorolnak, főleg az ország nyugati felébe, a falvak fokozatosan elnéptelenednek.”

A hírek szeptemberben arról szóltak, hogy zökkenőmentesen kezdődött meg az 2019/20-as tanév, de ez így egyáltalán nem igaz, sőt nagy problémák vannak, és azok állandóak – mondta Németh Béla, a PSZ Nógrád megyei elnöke, aki számos konkrét példán keresztül mutatta be, mit is jelent a valóságban, a mindennapokban a pedagógushiány, túlterheltség, lakhatási probléma, alacsony bér.

Nógrád kis területű megye, az ország leghátrányosabb helyzetű régiójában helyezkedik el. Aprófalvas részein és a nagyobb városokban működő iskolái között nincsen különbség, mindenhol igen nehéz körülmények között élnek az emberek és dolgoznak a pedagógusok. Öt nagyvárosához – Salgótarján, Balassagyarmat, Bánytereny, Rétság, Szécsény – tartoznak a térségi iskolák, a vonzáskörzetükben lévő települések kisiskolái. A megye iskolái két tankerületi központ részei, a szakképzés intézményei egy szakképző centrumhoz tartoznak. Az óvodák többségben önkormányzati és egyházi fenntartásúak. A nagyobb városokban több iskola is működik, de nem minden faluban van iskola. Több falu gyerekei jönnek össze egy-egy nagyobb szomszédos településen, ezért ezeken a helyeken nyolc évfolyamos iskola tud működni. Kevés a csak alsó tagozatot indító intézmény, és összevont osztályok sincsenek. Az is igaz, hogy vannak helyek – például Dorogháza, Nagybárcán –, ahol 7–9 gyerekkel is indítottak el osztályt, mert többen közülük hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetűek, akiket a jogszabály szerint két-három főnek kell számítani. A településeken kevés a munkalehetőség, sokan elvándorolnak, főleg az ország nyugati felébe, a falvak fokozatosan elnéptelenednek, legfeljebb a cigányság egy része marad. A településszerkezet és a társadalmi állapot felvázolása után Németh Béla, aki 2015-ig földrajz–testnevelés szakos tanárként dolgozott, a közoktatás és főként a pedagógusok helyzetéről beszélt.

– *Kevés a gyerek és kevés a pedagógus* – így summázta a jelent.

*

Egy salgótarjáni járásba tartozó falusi iskolában, ahol évfolyamonként egy osztály tanul, tavaly még tizenkét tanár dolgozott, idén csak 7 pedagógus és az intézményvezető. A hiányzó kollégákat nyugdíjasokkal pótolják. Bizony ott mindenki azt

tanítja, ami éppen jut neki. Egyébként a legtöbb helyen a fizika és a kémia oktatását a legnehezebb megoldani szaktanárral.

*

A szakos tanárihiány egyik legdurvább példájával a pásztoói járás egyik iskolájában találkozhatunk. Ott az egyik pedagógus nyolc tantárgyat tanít, és a saját tantárgya nincsen köztük. Még a laikusok számára is egyértelmű, hogy ebben a helyzetben nem lehet érdemi munkát végezni, ha becsülettel próbál is felkészülni a tanár, ez lehetetlen próbálkozás. Ha egyetlen helyen is előfordul ilyen, nem lehet azt mondani, hogy zökkenőmentesen indult a tanév – hangsúlyozta Németh Béla.

*

Általános jelenség az országban, hogy kevés a pedagógus, vagyis kevesebb, mint amennyire szükség lenne a tanulószámhoz mérve. A rendelet szerint a tanulócsoporthoz figyelembe véve a 22-es osztószámmal kellene számolni, ez mutatja meg, hány pedagógusra van szükség, hányat lehet vagy kellene alkalmazni az adott intézményben. Az egész országban szinte sehová sincs meg ez a létszám. De a tavalyi tanévhez képest is kevesebb a pedagógus, mert sokan mentek nyugdíjba és nem jöttek helyettük új, fiatal kollégák. Ha érkezik is frissen végzett pedagógus, ő gyakornok, és csak húsz órát taníthat. A valóság persze az, hogy őket is beosztják 26–28 órára – mondta a megyei elnök. – Itt Nógrádban az egyik iskolában történt, hogy egy pályakezdő tanárnő nem volt hajlandó többet tanítani a húsz óránál. A tankerületben ez nagy port kavart, a tanárnő a szakszervezethez fordult segítségért. Az ügy nem jutott el a peres szakaszba, előtte sikerült meg egyezni, sőt azóta a többi gyakornokot is csak az előírt húsz tanórára osztják be. Persze ez jó, ugyanakkor el kell mondani, hogy így még több hárul a többi tanárra. A problémát nyugdíjas pedagógusokkal próbálják megoldani, illetve az aktív mun-

kavállalók PSZ által mért 68-70 órás átlagos munkaterhe fog tovább növekedni.

*

Ha váratlan dolog történik – például veszélyeztetett terhes lett egy fiatal kolléga – és egyik napról a másikra kiesik a munkából egy pedagógus, az ő óráit is szét kell osztani a többi kolléga között, ami az amúgy is túlterhelt tanároknál már szinte megvalósíthatatlan. A Salgótarjáni Tankerületi Központban azt mondták, idén már nem tudják pótolni a kolléganőt, mert azt engedélyeztetni kell, és ez egy hónapos procedúrát jelent. Németh Béla ezt hihetetlen indoknak tartja, aminek – szerinte – az lehet az oka, hogy az új kollégára fordítandó összeget és a ki nem fizetett helyettesítésekből megmaradt pénzt maradványként kezelik, ami a karácsonyi alapba megy.

*

Még szeptember első hetének péntekén történt, hogy egy alsós tanító kollégának helyettesítenie kellett. Neki ugyan csak első három órája volt, de utána még hat órát kellett dolgoznia, délelőtt tanórákat tartott, délután a napköziben felügyelt. A törvény szerint napi két óra helyettesítést lehet elvárni ingyen, a többit ki kellene fizetni. A négy óráért azóta sem kapta meg a pénzt. Elmondható, hogy a helyettesítéseket és az eseti helyettesítéseket is úgy kezelik a helyi tankerületi központok, ahogy akarják, legtöbbször nem fizetik ki, vagy a törvényesen járó összegnél kevesebbet fizetnek – fogalmazott a megyei vezető. A kollégák nagyon fel vannak háborodva.

*

A pedagógushiányról szóló történeteket hallgatva kiderül, a közismert okok mellett mennyi más is hozzájárul a jelenlegi állapot kialakulásához. A következő eset egy fiatal kollégával történt, aki csak úgy tudta volna elvállalni az állást egy kisiskolában, ha lakhatást biztosítanak számára. Két önkormányzati lakás is van a faluban, ahol az idősek kihaltak, a fiatalok elhagyták a települést. De, mint kiderült, ezek a lakások lakhatatlanok, az egyikben a közmunkások dolgait tartják, a másikban krumplit tárolnak. Vagyis, ha akad is olyan fiatal, aki egy kis faluban elvállalna egy pedagógusi állást, nem teremtik meg a feltételt ahhoz, hogy ott is tartsák. Egy fiatal nem tud lakást venni, de miért is venne egy eldugott kis faluban, ahol nincs jövő, egyre kevesebb a gyerek, bezár az iskola és hamarosan elnéptelenedik – fűzte hozzá beszélgetőpartnerem.

*

Egy pásztoi járásban működő iskolába csak cigány gyerekek járnak. Eltérően a többi településtől, ott a létszám növekszik, a felső tagozaton hat osztály van, de összesen öt pedagógus tanítja őket. Azokat, akik nyugdíjba mentek, még vissza lehet csábítani, de mások nem mennek oda. Lehetetlen megoldani a tanítást, a pedagógusok rettentően fáradtak.

*

A fentebb vázolt „pillanatfelvételeken” is jól látszódik, hogy ezeket a rendszerből és a helyi sajátos társadalmi helyzetből fakadó nehézségeket, vagyis a tanítást Nógrádban leginkább azok vállalják, akik igazán elhivatottak, ez az életük, ehhez szoktak hozzá éveken át, és inkább ötven feletti. A fiatalok, ha el is kezdenek dolgozni egy iskolában, hamar otthagyják. Még olyan eset is volt, hogy két óra után lépett ki valaki az intézményből. Németh Béla azt mondta: a pedagógushallgatók a gyakorló iskolákban végzik a gyakorló tanítást, ami steril közeg, és pályakezdőként ide érkeve tapasztalják meg, mennyiben más a valóság. Ráadásul segítséget sem kapnak a fáradt, túlterhelt kollégáktól. Ha csak az idegennyelv-szakosokat nézzük, tíz oldal fordítással már megkeresik az oktatásban szokásos havi bért, érthető, ha nem vállalják ezt a munkát. Egyébként a városi intézményekben, például a salgótarjáni, elitnek nevezett iskolákban sincs meg a kellő számú pedagógus.

*

Az interjúból kiderült az is: az igazgatók többsége nem nagyon kedveli a szakszervezetet. A PSZ egyik titkára új iskolában kezdett tanítani, ahol megmondták neki: végezheti a feladatát, de új tagokat nem szervezhet be. Pedig az említett helyzetekben van mit tennie a szakszervezetnek. De vajon a pedagógusok tudják-e, hogy miben tudja őket segíteni egy érdekvédelmi közösség?

Németh Béla elmondta: még néhány évvel ezelőtt is konzultált velük a tankerület, rendszeresen összehívta a megyei elnököket, és könnyebb volt előrelépni egy-egy dologban, de mára ez megszűnt. Bár nagy az elégedetlenség, de sok pedagógus az egyéni „küzdelmet” nem vállalja. Ha meg is keresi a szakszervezetet, és az ügy bírósági eljárást igényelne, abba már nem vág bele. Azt kell elmagyarázni a kollégáknak, hogy a szakszervezet tud segíteni, de a pedagógusnak is kell tennie az adott ügy érdekében.

Ki marad a pályán?

(Részlet)

2015-ben végeztünk a Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Karán mint tanítók. A közösségi csoportunk ezután is megmaradt, így bárkinek kérdése volt a többiek felé, fel tudta tenni, és hamarosan választ is kapott. Bár egy helyen végeztünk, az ország különböző részein tanítunk, ki milyen helyzetben. Nemrég felvetődött a kérdés, hogy vajon ki dolgozik most, három és fél év múltával a pályán?

Szavazást indítottunk a következő választási lehetőségekkel:

- Pedagógus lettem
- Pedagógus lettem, de már nem sokáig...
- Más pályát választottam

Kis statisztikai mérésnek indult, de érdekes témának bizonyult. Először is a szám szerinti adatokat összesíteném: összesen 51 fő szavazott. Közülük a „pedagógus lettem” választ 36-an jelölték meg. Itt külön szeretném kiemelni, hogy a nők közül 6 fő gyeden, gyesen van. Azért tartom ezt fontosnak, mert jelenleg nem tanítanak, hanem a kisbabájukat nevelik, ami teljesen más helyzet, így mostani, reális képet nem tudnak adni a pályáról, illetve így van, aki max. egy évet dolgozott tanítóként. A „pedagógus lettem, de már nem sokáig”-ra 8 szavazat érkezett, 7-en pedig más pályát választottak.

Ezután egyik kedves volt csoporttársam feltette a kérdést, miszerint: *„A fizetésen kívül mi a baj a szakmával?”* Először is leszögezném, hogy ezen annyira nem könnyű túllépni, hiszen bárki meg tudja nézni az interneten, mennyit keres egy kezdő pedagógus. Persze ez a bruttó bér, ami azért még szebben mutat, de nézzük meg, mi a realitás, mennyit utalnak át nekünk havonta, mennyi pénzből kellene saját magunkat ellátni, albérletet és rezsit fizetni, és néhanapján huszonévesként szórakozni is kicsit. Jön a kérdés nem a szakmában dolgozó volt csoporttárs hölgytől:

„Árulljátok el légyszí, mennyi a nettó keresetetek?”

- „Pedagógus I-ként 136 ezer az alap. Osztályfőnökként 172 ezret kaptam. Volt heti 2 óra túlóráim is.”
- „Amikor kezdtem, nem volt nyelvvizsgám, 85 volt, utána 120 körül mozgott. Most lesz az első nem gyakoronoki fizetésem. Az se béremelés, csak 3 órával több melő, mint eddig, úgy lesz 36...”
- „Nettó 145 000 Ft... Heti 25,5 órával...”
- „162 156 Ft az osztályfőnöki pótlékkal!”
- „Nekem 120 ezer gyakoronoki fizetésem van! Se túlóra, se helyettesítési pótlék...”

Nos, tegye fel a kérdést, aki még ennyit keres diplomával. Sok ismerősöm még érettségi nélkül is többet keres nálam. De jöjjön a lényeg, mit is kell nekünk ennyi pénzért nap mint nap megcsinálnunk, *mi a baj a pedagógusi pályával jelenleg?*

- „Baromi sok túlóra, kb. 2x annyit dolgozom, mint kellene: a reggeli (6:30–7:30), esti (16:30–17:30) ügyeletet is nekünk kell ellátni beosztás szerint, persze lepapírozva semmi nincs...”
- „Egyre több a problémás gyerek: a közel 30 fős 1. osztályban 8 papíros van (SNI, BTMN), és ez csak a jelzett...”
- „A KLIK mérhetetlen uralma, egy szöveget sem lehet beütni az engedélyük nélkül, pénz persze semmi sincs, állandóan a szülőktől kuncsorgunk, még fénymásoló lapra is...”
- „Szabadság hiánya minden téren: a tankönyvlistán már csak az állami tankönyv rendelhető meg ingyenesen. Mi úgy tanulunk a mozaikos könyvekből, hogy megrendeltük a másikat is, ami áll a polcon, és a szülők megveszik a mozaikost, hiszen ennek a korosztálynak ez a legmegfelelőbb (ennyit az ingyen tankönyvekről, és hirdetik, hogy bevált, mert egyre többen rendelik az Ofi-félét, igen, mert kötelező).”
- „Kilószámra adminisztráció, versenyek, edzések, SNI-, BTMN-könyvelés...”
- „Én jelenleg matematikatanár vagyok. Iszonyú sok elő- és utómunkával jár az órákra való készülés. Plusz az állandó, munkaidőn túli programok: értekezletek, ünnepek, ügyeletek. A fizetés nevésséges, és sajnos e munkakör mellett esélyem sincs a nyelvvizsgám megszerzésére, így biztosan el kell hagynom a pályát. Most végre a saját érdekeimet előtérbe helyezve pályáztam meg egy másik jól fizető és számomra vonzó állást. Nem zárom ki a gondolatát annak, hogy egyszer visszatérek, de egyelőre ezzel a fizetéssel még nullára is nehéz kihozni magam, nemhogy előrébb jussak belőle.”

– „Én a februárt adtam meg még magamnak, aztán elköszönök a törpéimtől... Júniusra vagyok kiírva, de minden nappal azt érzem, hogy otthon jobb lesz, még akkor is, ha a nap nagy részében egyedül leszek... Még az sem zavar, ha nem a teljes fizut kapom arra az időszakra, csak a táppénzeset. Hajrá, lányok!”

– „Három év tanítás után hagytam el a pályát. Teljes mértékben alá tudom írni azokat az állításokat, melyeket az előttem szólók leírtak. Nekem is sok »papiros« gyerekem volt, nehéz és idegtépő minden órára differenciált feladatokkal készülni. Ráadásul a megélhetés érdekében minden este magánkorrepetálást vállaltam... olyan voltam, mint egy kifacsart citrom... Szóval most vezető koordinátor vagyok egy projekten, a fizetésem sokkal jobb, és nyugodtabb, békésebb életet tudok élni, valamint elkezdtem egy mesterképzést az ELTE-n. Nem szándékozom visszatérni a pályára, bár még most is vannak magándaikjaim. Nagyon rossz ezzel a helyzettel szembesülni, hisz tényleg sok munkánk van abban a négy évben...”

– „Unom már, hogy a kollégáim folyamatosan csak panaszkodnak, de én is ezt teszem. Pedig nem akarok nemzeti hős lenni, csak egy személy, aki önállóan képes eltartani magát, aztán majd később egy családanya, aki képes gondoskodni arról, hogy gyermekei az álmaikat követve bármit tanulhassanak és bárhol, a legjobb esélyekkel induljanak majd a nagybetűs életbe. Jelenleg megadja nekem ezt az életpályamodell? NEM. Próbálunk karitatív szervezetektől pénzt gyűjteni a jobb körülményekhez, lottóhoz hasonló nyereményjátékokon és pályázatokon veszünk részt, hátha valami csoda történik. De eddig nem sok minden történt. A kérdés csak az, hogy nektek jó ez így? Mit tesztek ellene? Én már kipróbáltam sok mindent, nem jött be, marad a B terv.”

– „Persze lehetne szép ez a szakma, de 3 és fél év alatt megtanultam, hogy nem szabad, hogy mindig más legyen fontos, magamra is figyelnem kell. Nem azért dolgozom, hogy éhen haljak, hogy ne tudjak félretenni, hogy rámenjen az idegrendszerem és a kapcsolatom, hogy hitelbe ássam magam azért, hogy el tudjak indulni az életben. 0–24-ben szaladgáljak a humánszolgáltatóhoz, járjak az igazgatóiba, az iskolarendőrhöz, írok a pedagógiai szakvéleményeket, szedjem a kajacsekket, írok a kaját, naplózom a hiányzásokat, hallgassam a szülőt, hívjam a szülőt, ugorjak a verekedők közé, csitítsam a mocskos szájút, mérjem, aztán rögzítem a NETFIT-et, szervezek kirándulást, készítem fel, majd vigyem el a gyereket tanulmányi versenyre, hozzak eredményt, tartom az edzéseket, pályázzak az eszközökért, szervezem meg majd vegyek részt az ovis foglalkozásokon, a farsang, a gyereknap, az összes program mindig szombaton van, vagy 16:00 után. Az orvos, az iskola SNI&BTM »készletének« dokumentálása EGYEDÜL, mert »csak belőled nézzük ki, hogy felelősségteljesen meg tudod csinálni«. Pusziért persze és mert nincs választásod. És annyi mindent nem soroltam még fel!!! Mellette persze amúgy tanítok (ami ma kb. csak nevelésből áll) meg e-naplózom, mert amúgy ez a munkaköröd... Gyerekeknek tesin felszerelés? 18-ból négynek... És igen, emellé másik állás, pluszmelő, hogy fűthessek és vehessek egy új kabátot, ruhát, ha ki akarok nézni valahogy. A szakma szép lenne. Nem csinálnám, ha nem szeretném. De ez a sok munkaóra ennyi pénzért... A szünetet meg úgy érzem, megérdemeljük. Mert oké, hogy más is ennyit dolgozik bent, igen, de más nem este 10-ig nyomja a munkaidő letelte után is... Bőven ledolgozzuk a szünetet is év közben, én mondom! A sztrájkjal is egyetérték, nagyon kelene. De ahogy a feljebb megszólalók is említették már, nem tud annyira összefogni a magyar pedagógusgárda. Sokan idősebbek, féltik a munkahelyüket, vagy nyelnek, vagy simán bátortalanok.”

A szervezet érdekében össze kell zárnunk

„Én is kaptam csomagot a szakszervezeti Mikulástól.”

Interjú Kajtár Hajnalkával, a PSZ Bács-Kiskun megyei elnökével

A Pedagógusok Szakszervezetében a megyei elnökök sokféle feladatot látnak el, alapfunkciójuk azonban a közvetlen kapcsolat fenntartása a tagok és a vezetőség között. A tagság az általa megválasztott elnökséget azzal bízta meg, hogy az általuk meghatározott problémák orvoslásában segítsen. A vezetőség tárgyal a munkaadóval, a PSZ esetében az oktatási területekért felelős kormányzattal, és intézi a szervezet belső ügyeit. A tagság pedig reméli, hogy a vezetőség sikert ér el. Ha ez nem így alakul, akkor a hatásosabb nyomásgyakorlás érdekében minden egyes tagnak be kell(ene) kapcsolódnia az érdekérvényesítő folyamatába, amely lehet egy petíció aláírása, tüntetés vagy sztrájk. Így felvázolva ez egyszerűnek tűnik, de a valóság ennél sokkal bonyolultabb. A megyei vezetőknek meghatározó szerepük van abban, hogy mindenki számára világos legyen a közös cél és az, hogy ennek eléréséhez mindenkire szükség van.

– Ön a PSZ legfiatalabb megyei elnöke. Gondolom, már pályája kezdetén belépett a szakszervezetbe. Mi kellett ahhoz, hogy rövid idő elteltével a Bács-Kiskun megyei szervezet élére kerüljön?

– Ez egy igazán nagyszerű kérdés! Tudom, ezt szokták mondani az interjúalanyok akkor, amikor fogalmuk sincs, hogy mi a válasz, de én most nem ezért teszem. Inkább gondolkodási időt kérek, mert ez annyira összetett kérdés, hogy nem is tudom, miként kezdjek neki. 2003-ban kezdtem el tanítani egy határ széli falu általános iskolájában. Nem túl nagy iskola, átlátható gyermeklétszámmal és kb. 20 fős tantestülettel. Ott, akkor egy horvát nemzetiségi szakos kolléga volt az alapszervezeti titkár, aki szinte azonnal oda-

jött és elkezdtünk beszélgetni. Beszélt nekem a szakszervezetről. Nem akkor hallottam először a PSZ-ről. Nagyon nem kellett győzködnie, mert a mi családjunkban hagyománya volt a szakszervezeti létnek. Édesapám a Vasas Szakszervezet egyik nagy alapszervezetének volt a bizalmija itthon Baján, a nővére pedig egy Baja melletti faluban matek-fizika szakos tanárként látta el a PSZ alapszervezeti titkári feladatokat. Egy szóval én ebben nevelkedtem. Kicsi gyerekként én is kaptam a „szakszervezeti Mikulástól” csomagot, és ahogy cseperedtem, lassan kezdett derengeni, miről is szólhat ez az egész. Persze más dolog kívülről befelé nézni, mint benne lenni nyakig. Aztán minden jött szépen egymás után. Az iskolában sem csak tanítottam, elég sokrétű volt a tevékenységem. Mindig igyekeztem tenni

a közösségért. Ez valahogy bennem volt mindig. Végigjártam a ranglétrát: voltam alapszervezeti titkár, ifitagozat tagja, vezetője, megyei elnök, de először 2011-ben még megyei titkárnak hívtak. Emellett vezettem táncsoportot és egy német nemzetiségi önkormányzatot is. Jártam szakszervezeti képzésekre, tanítottam és tanultam. Mindezek mellett pedig neveltem a most már 15 éves fiamat. Szóval nem volt eddig sem unalmas az életem.

– Hogyan képzelte el a munkát, és az mennyiben különbözött attól, amit más vezetőktől látott?

– Sehogy, igazán nem tudtam, hogy mit kell tennem. Azt sem tudtam, mikor mit csináljak jól és

rosszul, legfeljebb sejtéseim voltak. Teljesen más feladat az alapszervezeti titkáré, vagy a megyei ifivezetőé, mint egy megyei elnöké. Sokszor bizony a kilincs mellé nyúltam, de talán bődületes butaságokat nem követtem el. Sokat segítettek a Bács megyei kollégáim. Rájuk bátran támaszkodhattam itthon, ami a mai napig is sokat jelent nekem. Aztán természetesen a megyei elnök kollégák is rendszeresen elláttak tanácsokkal, hiszen egy-egy probléma gyakorta az egész rendszerben megjelent. Sokszor beszéltek, beszéljük meg mai is, ki hogyan old meg egy feladatot. Fontos az egymástól tanulás. Ez nem munka, hanem egy életforma és nem tanítják sehol. Természetesen kell háttérismeret, de a tapasztalás a legnagyobb tanító.

– Sikerült az elképzeléseiből megvalósítania valamit?

– Természetesen igen. Mindig arra törekedtem, hogy legyen jó munkakapcsolatom a kollégáimmal, a tagsággal és természetesen a munkáltatókkal. Néha nehezen mentek a dolgok, de végül sikerült mindent úgy megoldani, ahogyan terveztem. Fontos számomra, hogy a pedagógusok megismerjenek minket. Nagyon szeretném, ha a tagjaink nem a szolgáltatások miatt – amelyek persze nagyon fontosak –, hanem az érdekképviseleti, érdekvédelmi mivoltunk miatt lennének velünk, vagy éppen csatlakoznának hozzánk. Rengeteg, elsőre megoldhatatlannak tűnő munkaügyi vitát sikerült tárgyalóasztal mellett megbeszélni, ami a tagjaink védelmét szolgálta. Sikerült pluszjuttatásokat kieszközölni, kollektív szerződéseket, megállapodásokat kötni. A magam részéről a 2016-os sztrájkot is sikeresnek gondolom, függetlenül attól, hogy ennek generálisan milyen hozadéka lett.

– Ha nem sikerült valami, annak az oktatási rendszerhez vagy a tagsághoz kapcsolódó okai voltak?

– Mindkettő és egyik sem. A tagjaink, kollégáink az oktatási rendszer részei, sejtjei. Gyakorlatilag szimbiózisban élnek. Egyik sincs a másik nélkül. Iskola pedagógus nélkül, és fordítva. Szóval, ha kudarcot vallottam, annak oka lehettem én is, a tagok is – mert tudtuk, hogy igazunk van, mégsem sikerült meggyőzni, hogy vállalják fel az ügyet a mi támogatásunkkal –, vagy éppen trióban, a rendszer is. Nagyon összetett kérdés. Elemeire lebontva kapnánk erről tökéletes képet. Azt tudom, hogy a magam részéről mindig minden tőlem telhetőt megtettem a tagságért. Volt, amikor ez sajnos kevésnek bizonyult. Ezzel együtt kell élnünk. Feltételezem, hogy lesznek is még kudarcok, de bízom abban, hogy a sok siker mellett ezek el fognak törpülni.

– Egy megyei vezetőknek felelőssége van abban, hogyan közvetít az elnökség és a tagság között. Mit jelent ez a mindennapokban?

– Ez a mi egyik fő feladatunk. Gyakorlatilag az országos ügyekről beszélünk itt is. Nem mindegy, hogy az adott döntést, amit az országos vezetőség meghoz és az elnökség képvisel, miként kommunikáljuk a tagságunk felé. Szerencsés esetben sikerül előre tájékoztatni a Bács megyei kollégákat az országos kérdésekről, kikérni a véleményüket, de előfordul, hogy erre nincs idő. Ez a két eset rendben van, akkor nehezebb a dolog, ha a megyénk hozott egy döntést adott ügyben, de az országos vezetőség ezzel éppen ellenkezőleg dönt. Ekkor van az az eset, hogy végre kell hajtani azt is, ami ellen szavaztunk, mert kisebbségben maradt az a javaslat. Azt hiszem, itthon, mivel a titkárok értik a szakszervezet működését, nincs komoly gond ezzel sem. Elfogadják, most ez lesz. Természetesen néha hozzáteszik, hogy nem mindig a többségnek van igaza. A megyei elnöknek mindig arra kell törekednie, hogy egység legyen a megyében, az országban, még akkor is, ha az adott kérdésben más a véleményünk. Ha nem zárunk össze minden szinten, akkor bizony gyorsan kikezdehetővé válik a szervezet.

– Előfordulhat, hogy minden jó szándék ellenére nincs átjárás a tagság és a vezetőség között?

– Persze, olykor simán elbeszélünk egymás mellett. Azt tudomásul kell venni, hogy a kollégáink, akik valamilyen tisztséget vállalnak a szervezetben, mellette 22–26 vagy több órában is taní-

tanak. Estére már nem biztos, hogy mindennél fontosabb lesz számukra az aznapi információ továbbítása a tagoknak. Talán csak másnap, harmadnap kerül sor erre. Nálam is előfordulhat ez, annyi különbséggel, hogy én főállásban ezzel foglalkozom, tehát a probléma beérkezésétől számított legrövidebb időn belül igyekszem válaszolni.

– Lehet-e manapság taglétszámot növelni? Mi lehet a hívószó?

– Lehet, csak nem könnyű. Küzdelmes feladat, az biztos. Nincs tuti hívószó, mert mindenkit más inspirál. Azt hiszem, az arculatváltás jót tett a szervezetnek, de ez önmagában kevés. Csak rengeteg molyolós munkával lehet taglétszámot növelni. Sajnos nem tudjuk pótolni a nyugdíjba menőket, de dolgozni kell rajta. A személyes kapcsolatok a leghatékonyabbak.

– Az interjú november 30. előtt készült, ezért még nem tudjuk, hányan mennek el a tüntetésre. Az általános tapasztalat az, hogy a tagság nagy része aktívan nem vesz/venne részt a nyomásgyakorlásban. Mi ennek az oka? Hogyan lehet mozgósítani?

– Tetszik vagy sem, de a kollégáink ingerküszöbe manapság igen magas. Fásultak és egykedűiek, „nekem már a tizenkilenc is páros” elven működnek. Persze nem mindenki, de nagy részük sajnos igen. Szerencsére nálunk megmozdult a csapat. Érzem és látom is. Elegük lett mindenből. Készek utcára menni és sztrájkolni is, ha kell. Azt, hogy mennyien? Nem tudom megmondani. A hídon akkor megyünk át, ha odaértünk. Hamarosan kiderül.

Az oktatás jövője, a jövő oktatása

2. rész

(Az 1. részt lapunk novemberi számában olvashatják)

Napjainkban három tanulási színteret különböztetünk meg:

– A formális oktatás az iskolában zajlik, ennek kimenete egy diploma vagy szakma megszerzése. A tanulók közel 10%-a nem tudja a fenti célt elérni, lemorzsolódik, ez a réteg nagyon nehezen használható a munkaerőpiac számára. Ha a rendszer enyhíteni tudna a lemorzsolódáson, fontos tartalékot hozna létre a gazdaság számára, de ehhez enyhítenie kellene a családi háttér nyomásán.

– A második színtér a nem formális oktatás. Ebbe a körbe tartoznak az iskolán kívüli sportkörök, nyelviskolák, továbbképzések, táncgyűttesek, magántanári hálózat.

– A harmadik színtér okozza a legnagyobb fejtörést az oktatáskutatóknak, de a pedagógusoknak is – ez az, amit informális tanulási térnek nevezünk. Itt az online világ viszi a prímet, de fontos szerepe van a tanulók egymástól való tanulásának is. Valamikor ezt a teret a család töltötte be, de napjainkra nagyon lecsökkent a család szerepe a szocializációban. Külön gondot okoz, hogy az informális tanulási térből kiszorult mind a család, mind az iskola ellenőrző szerepe. A hírek és álhírek megkülönböztetése napjainkban szinte lehetetlen, különösen akkor, amikor az állam maga is részese az álhírek gyártásának. A három T (tiltás, túrés, támogatás) kategóriája nem érvényesülhet ebben a világban, így az oktatásnak meghatározó szerepet kell vállalnia az informális tanulási tér megfelelő használatának elősegítésében.

A XXI. század második és harmadik évtizedének legnagyobb küldetése ennek a három tanulási térnek az integrálása. Az iskola már elvesztette monopóliumát a tanítás területén, legfeljebb nem meri ezt bevallani. A nagy kérdés

az, hogyan tudja a modern pedagógia megtalálni az egyensúlyt a formális, az informális és a nem formális tanulási tér között úgy, hogy a globális világ kihívásának keretében a „7 T”-re is választ adhasson:

- természet,
- társadalom,
- történelem,
- transzcendencia,
- tehetség,
- távlatok,
- tudat.

Mit is várunk el a XXI. század oktatásától?

Megítélésem szerint az újragondolásnak öt alapvető pillére van:

1. Egyénre szabott oktatás.
2. A formális, a nem formális és az informális tanulás egységének megteremtése.
3. Az online és az offline tanulás egységének megteremtése.
4. Helyi és országos tanulási hálózatok létrehozása.
5. A pedagógus nem tanárrá, hanem tanulást irányító személlyé változtatása.

A tanulási környezet tekintetében Radó Péter 10 pontban foglalta össze az elvárásokat:¹

1. személyre szabottság,
2. motiváltság, intenzív bevonás a tanulásba,
3. együttműködésen alapuló társas tanulás,
4. személyes biztonságérzet,
5. a tanulói érdeklődés, kíváncsiság kielégítése,
6. sokféle forrás felhasználása (több szálon történő megerősítés),

1 Radó Péter: Az iskola jövője. Budapest, Noran Libro, 2017. 41.

2 Uo. 124.

- 7. a tanulási módszerek sokfélesége és átjárhatósága,
- 8. a kontextusok sokfélesége és átjárhatósága,
- 9. folyamatos és fejlesztő értékelés, visszajelzés,
- 10. kreativitást szolgáló fizikai tér.

Ha belegondolunk, hogyan is néz ki napjainkban a hagyományos iskola, azt vesszük észre, hogy egy-két modern eszközt leszámítva nagyon hasonló képet mutat a XIX. századi iskolához. Kor szerinti osztályokba járnak a gyerekek, merev tantermi ülésrenddel, még csoportmunkák esetén is. A tantárgyi órák merevek, csengetési rendhez és tanítási időhöz igazodnak. A tantárgyszerkezet rugalmatlan, a tananyag és tankönyvválasztás centralizált. A tanítási rend majdnem teljesen szabályozott. A kontaktórák száma magas, alacsony viszont az olyan órák száma, ahol a szakemberek kisebb csoportokkal, egyénnel tudnak foglalkozni. A tanárok szabadsága korlátozott, kevés a kimeneti mérés. Az iskolavezetés adminisztratív, az intézményvezetés nem a tanulást támogatja.

Trilling és Fadel nagyon szemléletesen vetette össze a hagyományos és az új tanítás orientációját.²

Hagyományos tanítás	Új
Tanár által vezérelt	Tanulóközpontú
Közvetlen tanítás	Interaktív tanulás
Ismeretek	Készségek
Tartalom	Folyamatok
Alapkészségek	Alkalmazott készségek
Tények és törvényszerűségek	Kérdések és problémák
Elmélet	Gyakorlat
Tanterv	Projekt
Időkorlátos	Igény szerinti
Mindenkinek egyforma	Személyre szabott
Versengő	Együttműködő
Tanterem	Globális közösség
Szöveg alapú	Web-alapú
Összegző értékelés	Fejlesztő értékelés
Szülőnek, iskolának tanulás	Életnek tanulás

Ahhoz, hogy a modern oktatás elérje azt a töréspontot, ahonnan nem lehet visszatérni a hagyományos oktatáshoz, nemcsak a pedagógusok gondolkodásmódján kell változtatni, hanem a döntéshozóknak is alapvető változásokon kell átmenniük. A legégetőbb kérdés az oktatást segítő nem pedagógusok létszámának bővítése. Ez jelentős munkaerő-bevonást igényel, de szükséges a változások megkezdéséhez. A sikeres iskolarendszerek kulcsfontosságú fejlesztőpedagógusi, pszichológusi, gyógypedagógusi hálózattal rendelkeznek (iskolánként legalább egy főállású szakemberrel). A pedagógiai asszisztensek számát nem az iskolában tanulók létszámához kellene kötni, hanem a támogatásra szoruló tanulók létszámához (SNI, BTM, HH és HHH). Az iskolánként egy rendszergazda mellé szükség lesz olyan informatikai ismeretekkel rendelkező szakemberre is, aki az LMS-rendszerek (learning management system – tanulást támogató rendszer webes felületen) létrehozásában járatos. Ma Magyarországon ilyen irányú szakemberképzés alig van, pedig a jövő oktatása erre a rendszerre épül. A felsőfokú oktatási intézmények nem is gondolkodnak ilyen irányú képzés elindításán, holott erre a képesítésre robbanásszerű igény lesz.

Ehhez az utóbbi kérdéshez csatlakozik az online tanulás szükségességének bevezetése, meghonosítása. Ismételten szeretném nyomatékosan felhívni a figyelmet arra a tényre, hogy a digitális oktatás csak szükséges, de nem elégséges feltétele a XXI. századi oktatásnak. A szakmának az alábbi alapvető kérdéseket kellene nagyon gyorsan tisztáznia:

- Mely életkorban, mely tanulási módszerek alkalmazása esetén lehet hatékony az online tanulás?
- Mikor hagyatkozhatunk internetes keresőprogramokra?
- Hogyan alkalmazzunk digitális platformokat az oktatásban?

Az utolsó ponthoz néhány megjegyzést szeretnék fűzni. Nagyon sok letölthető okostelefon-alkalmazás van napjainkban, amelyek könnyen elérhetők. Ma a felső tagozaton minden 10 gyermekből 8-nak van okostelefonja. Viszont akkora tárhellyel egyetlen okostelefon sem rendelkezik, amelyre a szükséges alkalmazások mind letölthetők lennének. Amikor digitális oktatási stratégiáról beszélünk, akkor ez az alapvető probléma, amelyre választ kell adnunk, és amelyhez a fejlesztés irányát kell szabnunk. Ezeknek az alkalmazásoknak az lenne a fő feladatuk, hogy egyénre szabhatók legyenek, és így az oktatás célorientált lehetne. A rendszer elterjedésének azonban több akadálya is van. Az egyik a kontroll elvesztésének félelme, mivel a tanulás olyan tere tevédné át, amelynek nem minden elemét tudja kontrollálni a tanár. A másik nagy félelem az újtól való idegenkedés (az X generáció körében nagy az ellenállás), az ismerethiány. A harmadik nagy gond a bizalom és az együttműködés

hiánya, amely a mai társadalmak jellemzője egész Kelet-Közép-Európában. Ha ezen nem tudunk változtatni, akkor az egész modernizáció halála van itélve, és lemaradásunk a világ fejlettebb országaihoz képest még nagyobb lesz. Ez veszélyezteteti legjobban a gazdaságunk versenyképességét.

Tanulást támogató rendszerek már léteznek – Google Classroom (<https://classroom.google.com/h>) vagy Moodle-felületek. Ez utóbbi rendszer a felsőoktatásban már széleskörűen elterjedt. Itt is óriási a megfelelő szakemberek, különösen a pedagógiai gyakorlattal rendelkezők hiánya. Az online tanulási tér másik területe a gamification (a tanulás játékosítása), ez lesz az online oktatás kulcsszereplője. Ebben a körben már figyelemre méltó elmozdulás van (legórobot, legómatematika, okoskocka). Itt inkább az erőforrások szétaprózódása jelent problémát.

A legnagyobb fejlődési lehetőség az online mérések területén várható. Köztudott, hogy a közeljövőben a PISA-, a PIRLS- és a TIMSS-méréseket teljesen digitalizálni fogják. Jelenleg a digitális és az elektronikus mérés párhuzamosan fut. A legutóbbi mérések során kiderült, hogy sokkal gyengébben teljesítünk az elektronikus méréseknél, mint az ugyanazzal a tartalommal bíró papíralapú méréseknél. Ha nem akarunk a világ élvonalától még jobban leszakadni, erre sokkal jobban oda kell figyelniünk. Gyakorló pedagógusok előszeretettel alkalmazzák a Smart Response (ez a program nagyon drága), a Kahoot és a Redmenta feleltetőrendszert (az utóbbi kettő ingyenes). Itt is arra volna szükség, hogy az oktatási kormányzat sokkal tudatosabban építkezzen.

Vannak helyes irányba tett jó lépések, de nagyon sok esetben úgy tűnik, hogy a végrehajtáshoz nincs megfelelő kormányzati akarat vagy forrás.

Mint látszik, nagyon hosszú és rögzös út áll azok előtt, akik valóban az iskola megújítására, újragondolására törekusnek. Nem beszéltem arról, hogy a pedagógustársadalom jelentős részében reformfáradtság van, félelem egy hosszú, akadályokkal nehezített úttól, de el kell rajta indulnunk, mert súlyos árat fogunk fizetni érte, ha nem tudunk időben lépni. És a legfontosabb, hogy mindehhez határozott politikai szándék, akarat, közmegegyezés és rengeteg pénz szükségeltetik. Ha én már nem is, de a most főiskolás lányaim talán hatékonyan fognak dolgozni az újragondolt XXI. századi iskolában.

Cél: az emberhez méltó élet

A jövő alapvető kihívásának tartja a digitális változás hatásait és a robotika elterjedését a SZEF elnöke. Szerinte ezek átokként vagy áldásként is megjelenhetnek az életünkben, de alapvetően arra kellene fordítani a XXI. század technológiai lehetőségeit, hogy hozzájáruljanak az emberhez méltó élethez. Csóti Csaba minderről a Szakszervezetek Együttműködési Fóruma és a Friedrich Ebert Alapítvány által szervezett konferencia köszöntőjében szólt. A fórum központi témája a munka jövője volt.

Pogátsa Zoltán közgazdász, szociológus a munka világot meghatározó két nagy globális trendről beszélt, az automatizációról és a kereskedelmi háborúról. Azokat a munkákat, amelyek rutinizálhatók, kiváltják az algoritmusok, még a közsférában is, vagyis sokan veszítik el emiatt már ma is és folyamatosan az állásukat. Kérdés, hogy mi történik majd ezekkel az emberekkel. Az biztosan állítható, hogy az említett jelenségek hatásai a perifériát jobban fogják érinteni, fokozatosan elveszíti versenyképességét. A humán tőkét, vagyis az oktatást kell fejleszteni, hogy az ember tudjon alkalmazkodni az új helyzetekhez. Pogátsa szerint átalakul a munka fogalma, az embertől emberig munkáé a jövő, ott lesz szerepe a humán munkaerőnek. Mivel ezek nem piaci alapon működő cégek, vállalkozások munkalehetőségei, be kell vezetni a feltétel nélküli jövedelmet. Elmondta: az USA és Kína közötti kereskedelmi háború az oka a német recesszió-nak, Magyarország pedig a német gazdaság perifériája. Az elmúlt években valóban növekedtek a bérek hazánkban, de a termelékenységhez képest még mindig alacsonyak. Ha tovább is csak „összeszerelő ország” lesz Magyarország, a termelékenység alacsony lesz, a növekedéshez képzett humán tőkére és az infrastruktúra-fejlesztésre lesz szükség. A munkaerőhiány ma is a káros folyamatok miatt alakult ki, nem azért, mert dübörög a gazdaság.

Totyk Tamás, a PSZ alelnöke *Az oktatás jövője, a jövő oktatása* címmel tartott előadást, amelynek teljes szövegét a Pedagógusok Lapja novemberi és decemberi számában olvashatják.

Bod Péter Ákos a gazdasági mutatók felől közelítette meg a konferencia fő témáját. A közgazdász szintén beszélt a termelékenységről, amely az el-

múlt 9 évben csökkent hazánkban. Ennek számos oka van. A foglalkoztatás számai nem rosszak, de a valódi munkavállalók száma alacsonyabb a jeltettnél, mert – ellentétben az európai trenddel – nálunk a közmunkásokat is beleszámítják a foglalkoztatottak körébe. A bruttó nominális átlagkereset valóban nőtt, azonban ezekből az összegekből nem következik az, hogy mennyit visz haza valójában a munkavállaló és annak mennyi a reálértéke. A gazdasági fejlődés kockázatait ő is a munkavállalók külföldi elvándorlásában, a Kelet–Nyugat közötti gazdasági szakadéokban, a vámháború következményeiben és a digitalizációban látja.

A gazdaság szereplői megfogalmazták, milyen igényt támasztanak a jelen és a jövő munkavállalóival szemben: problémamegoldás, együttműködés, kreativitás, alkalmazkodókészség. Ennek és az *Ipar 4.0* dokumentumnak megfelelően igyekeztek kialakítani a szakképzési koncepciót, ez az alapja az új szakképzési törvénynek, amely már az Országgyűlés előtt van (2019. november 15. állapot) – mondta el Pölöskei Gáborné szakképzésért és felnőttképzésért felelős helyettes államtitkár. (Azóta, 2019. november 19-én az Országgyűlés elfogadta az új szakképzési törvényt.) Majd ismertette a kialakítandó szakképzési rendszert, amelynek célja, hogy minőségi munkaerőt adjon a munkaerőpiacra és valódi karriert jelentsen a fiatalok számára. Kiemelte: új fogalmat vezetnek be – ez az „oktató”: ide tartoznak a közismereti tárgyakat, az ágazati alapokat és a szakirányú oktatási feladatokat ellátók, akik egységesen a munka törvénykönyve hatálya alá kerülnek. Említette az oktatók 30 százalékos béremelését, amelyet differenciáltan kapnak meg. Valamint tájékoztatott arról, hogy a tananyag tartalmi fejlesztésén 350 szakértő dolgozik.

A társadalmi mozgalmak elfogulatlan értelmezése felé

Antal Attila: Mozgalmi társadalom
Könyvajánló

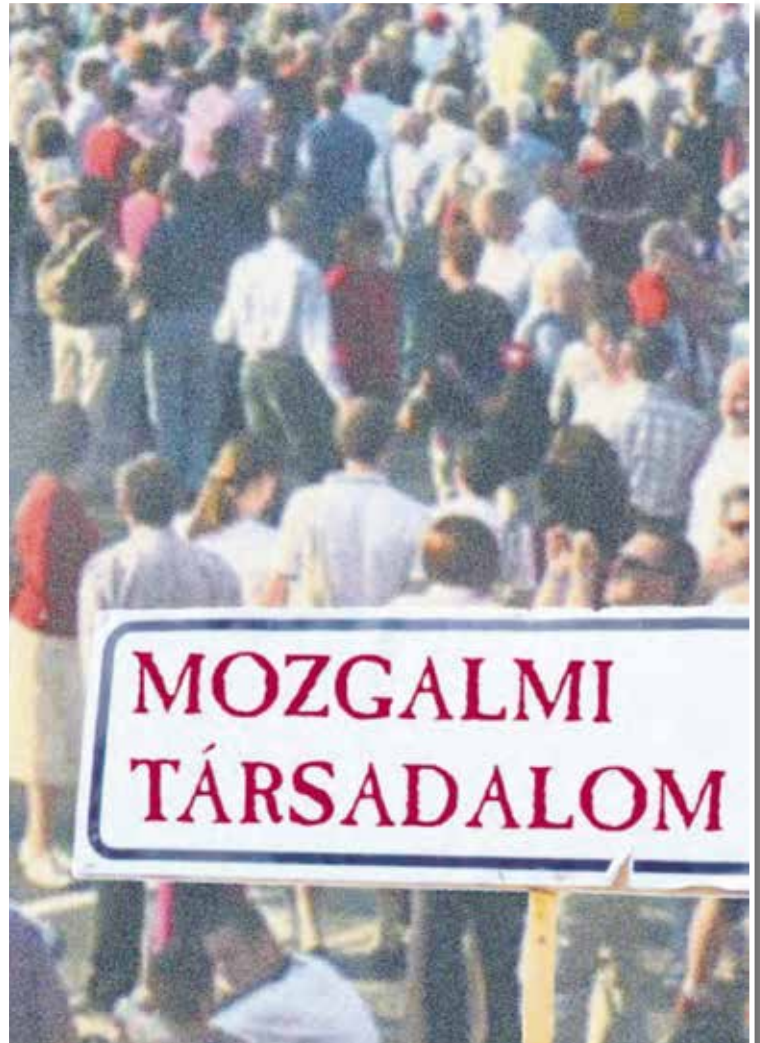
A politika elszakadt a társadalomtól, mozgalmaink értelmezését pedig torzítják a nyugati minták – állítja a tavaly megjelent Mozgalmi társadalom című kötet. Mi jellemzi a rendszerváltás utáni magyarországi mozgalmakat? Hogyan értékeljük a magyar mozgalmakat, túllépve az elmaradottság vádján? Az Antal Attila által szerkesztett könyv új szempontokat nyújt e kérdések megválaszolásához.

A kelet-közép-európai társadalmi mozgalmak értelmezésére jelenleg nincs kiforrott eszközkészletünk. Nyugati minták alapján tájékozódva régióknak lehangoló képet fest: civil szférája gyenge, politikai kultúrája nem áll készen a mozgalmi életre. A Mozgalmi társadalom című könyv szembe megy e normatív ítéletekkel, új mozgalomfelfogás kialakításának szükségességét emeli ki, és betekintést nyújt az elmúlt évek magyar mozgalmi tevékenységébe.

A kötet két nagyobb egységbe szerveződik. A társadalmi mozgalmak elméletének és kihívásainak szentelt első rész három tanulmánya a társadalmi mozgalmak történetét, a mozgalmakutatás önálló diszciplínává válását, valamint a populizmus és demokrácia viszonyát járja körül. Ágh Attila, Gagy Ágnes és Antal Attila a társadalmi mozgalmak kutatásának nyugati hagyományaira és az uralkodó nyugati mozgalomfelfogásokra mutatnak rá. Írásaiknak és a kötet egészének egyik legfontosabb állítása, hogy régióknak mozgalmainak megértéséhez át kell alakítanunk a mozgalmakutatás szemléletét.

A jelentősen terjedelmesebb második alegység szerzői külföldi és magyar mozgalmakat vizsgálnak, kezdve Bakó András tanulmányával, mely Latin-Amerika és Kelet-Európa egyes, gyakran párhuzamba állított populista kormányzataival foglalkozik. A Magyarországra összpontosító első írásban Pásztóy András a magyar szakszervezeti élet múltjának és jelenének nehézségeit tárgyalja. A kötetben helyet kap a ma már hivatalosan pártként működő Magyar Kétfarkú Kutya Párt elemzése Orosz Dániel, Farkas Eszter és Papp Réka Kinga közös tanulmányában. Tóth András a Momentum Mozgalom életútját elemzi annak alakulásától 2018 elejéig. A Város Mindenkié csoportot alapító tagja, Misetics Bálint mutatja be. Éber Márk Áron tanulmányának kiindulópontja a Hallgatói Hálózat életútjának és működésének bemutatása. Benedek István befejező tanulmánya a 2010-től kezdődő megmozdulásokat, valamint a tiltakozások szakirodalmát felhasználva elemzi a 2017 tavaszán zajlott magyarországi tüntetéssorozatot.

A kötet magyar mozgalmi valósággal foglalkozó második részének tanulmányai a mozgalmakutatás olyan hagyományos témáival foglalkoznak, mint a civil szervezetek, az új pártok vagy a szakszervezetek. A magyar szakszervezeti mozgalomról írva Pásztóy András kiemeli a rendszerváltás utáni sajátosságokat: a szakszervezetek a rendszerváltást előkészítő egyeztető fórumokon érdemi szerepet nem játszottak, a rendszerváltás utáni Magyarország alkotmányos rendszerét lefektető megállapodást nem írták alá. Az új szakszervezeteket nem a rendszerrel elégedetlen munkavállalók kezdeményezték, hanem értelmiségi és aktivistacsoportok. Az 1990-ben kormányhatározattal létrehozott Érdekegyeztető Tanács működését és jogosítványait 2009-ig nem rendezte átfogó jogszabály.

A külföldi tőke bevonására törekvő rendszerváltás utáni Magyarországnak nem állt érdekében egy erős szakszervezeti hálózat kiépítése, ehelyett a decentralizált kollektív alku terjedt el.

A szakszervezetek támogatottsága a kilencvenes évektől kezdve rohamosan csökkent – ez legkézenfekvőbbben a taglétszám zuhanásából állapítható meg –, valamint bizalmi indexüket is rendre alacsonyan mérik. Ez részben nemzetközi trendeknek is betudható: sorban bukkannak fel atipikus foglalkoztatási formák, a fiatalok szervezését eltérő szocializációjuk, későbbi és nehezebb elhelyezkedésük is nehezíti. Az alacsony szervezettség, a szakszervezetek csökkenő hatékonysága, a szűkös kapacitás és a fokozatos zárójelbe kerülés kiemelésével a tanulmány reflektál arra az előszóban is felvetett problémára, amely a politika és a társadalom elszakadásában fogalmazható meg: ez a természetes élőhelye lehetne a szakszervezeti struktúrának, az azonban képtelen tartósan gyökeret verni benne.

Pásztóy András az intézményesített, porosodó szakszervezeti rendszer mozgalommá szélesítésének lehetőségét veti fel: a munkavállalókénál szélesebb érdekek képviselésével, a pártokkal és civil szervezetekkel való összefogással visszafordíthatóvá válhatna a szakszervezetek folyamatos eljelentéktelenedése.

Márton Ágnes

(Forrás: ujegyenloseg.hu)

Jogi esetek

Közalkalmazott felmentési idejének számítása

KÉRDÉS: Közalkalmazottunk nyugdíjba vonulása miatt szükségessé vált a felmentési idejének megállapítása, amely a korábbi munkáltató intézkedése miatt sajnos nem egyértelmű számomra. A rendelkezésre álló dokumentumokból megállapítható, hogy közalkalmazotti jogviszonya az előző munkáltatónál 2001. január 31. napjával szűnt meg azzal az indokkal, hogy a munkahelye szervezeti változás következtében megszűnt. Részére akkor a felmentési időt hatvan nap és három hónapban állapították meg, azaz 2000. szeptember 1-jétől 2001. január 31-ig a felmentési idejét töltötte azzal, hogy a teljes időtartamra felmentették a munkavégzés alól. Közalkalmazottunk az akkori munkáltatótól hathavi átlagkeresetének megfelelő összegű végkielégítésben is részesült. Úgy nyilatkozott, hogy a felmentési időre járó illetményét és a végkielégítés összegét az akkori munkáltatója kifizette részére. Ugyanakkor intézményünkönél 2000. szeptember 1-jétől közalkalmazotti jogviszonyt létesített, tehát a fent leírtak szerint 2000. szeptember 1-jétől 2001. január 31-ig kettős jogviszonyban állt. Ebben az esetben a közalkalmazottunk mennyi felmentési időre lesz jogosult? Ha a folyamatos közalkalmazotti jogviszonyt nézzük, akkor nyolc hónap, ha csak az intézményünkönél eltöltött időt vesszük figyelembe, hat hónap felmentési időre jogosult. Esetleg a maximálisan igénybe vehető nyolc hónapból levonhatjuk-e a korábban már „igénybe vett” öt hónapot, és most csak három hónap felmentési időt állapíthatunk meg?

VÁLASZ: Felmentés esetén a közalkalmazott felmentési ideje legalább hatvan nap, azonban a nyolc hónapot nem haladhatja meg. Ha a felmentés – az egészségügyi alkalmatlanság esetét kivéve – a Kjt. 30. §-a (1) bekezdésének c) pontján alapul, vagyis a közalkalmazott a munkaköri feladatainak ellátására tartósan alkalmatlanná vált, vagy munkáját nem végzi megfelelően, a felmentési idő harminc nap csupán [Kjt. 33. § (1) bek.]. (A kérdésben leírtak alapján ugyanakkor azt feltételezzük, hogy a felmentés oka nem ez, így a felmentési idő is az általános szabályok szerint alakul.) A Kjt. értelmében, amennyiben hosszabb felmentési időben a felek nem állapodnak meg, és a kollektív szerződés sem ír elő ilyet, a hatvannapos felmentési idő közalkalmazotti jogviszonyban töltött

- öt év után egy hónappal;
- tíz év után két hónappal;
- tizenöt év után három hónappal;
- húsz év után négy hónappal;
- huszonöt év után öt hónappal;
- harminc év után hat hónappal

meghosszabbodik.

Kollektív szerződés nyolc hónapnál hosszabb felmentési időt nem állapíthat meg [Kjt. 33. § (2) bek.].

A közalkalmazott felmentési idejét a közalkalmazotti jogviszonyban töltött idő alapján kell meghatározni. Ez azt jelenti, hogy a közalkalmazottjuk felmentési idejébe be kell számítani azt az időt, amit a korábbi munkáltatójánál töltött el. Nincs a törvény-szövegben olyan megszorító rendelkezés, hogy csak a munkáltatónál közalkalmazotti jogviszonyban töltött idő vehető figyelembe. Ennek megfelelően a felmentési időbe a 2000. szeptember 1. előtti valamennyi közalkalmazotti jogviszony – ideértve az ennek tekintendő munkaviszony – időtartamát is be kell számítani [lásd erről részletesen a Kjt. 87/A. § (1)-(2) bekezdését].

A felmentési idő megállapításánál beszámítandó jogviszonyoknak nem kell megszakítás nélkülük lenniük. Miután a kérdésből nem állapítható meg a közalkalmazotti jogviszonyban töltött idő tartama, így a felmentési idő mértékét sem tudjuk pontosan meghatározni. Egy azonban biztos, a Kjt. fentebb idézett rendelkezése szerint 8 hónapnál hosszabb nem lehet. Végül megjegyezzük: az előbb írtakból az is következik, hogy nincs jogszerű alapja annak, hogy az összesített közalkalmazotti jogviszonyban töltött idő alapján kikalkulált felmentési időből levonják a korábban már „igénybe vett” felmentési időt.

Vagyonnyilatkozat-tételi kötelezettség

KÉRDÉS: Vagyonnyilatkozat-tételre kötelezett-e az a közalkalmazotti jogviszonyban álló személy, aki feladatai ellátása során költségvetési vagy egyéb pénzeszközök felett teljesítésigazolásra jogosult?

VÁLASZ: A Vnyt. hatálya kiterjed a közalkalmazottakra is, akik a törvény szóhasználatára szerint közszolgálatban álló személynek minősülnek. Vagyonnyilatkozat tételére kötelezett az a közszolgálatban álló személy, aki feladatai ellátása során költségvetési vagy egyéb pénzeszközök felett, továbbá az állami vagy önkormányzati vagyonnal való gazdálkodás, valamint elkülönített állami pénzalapok, fejezeti kezelésű előirányzatok, önkormányzati pénzügyi támogatási pénzkeretek tekintetében javaslatételre, döntésre vagy ellenőrzésre jogosult [Vnyt. 3. § (1) bek. c) pont].

A költségvetési kiadási előirányzatok terhére történő kifizetések utalványozás alapján történnek, az utalványozás feltétele pedig a teljesítésigazolás [Áht. 38. § (1) bek.]. A teljesítésigazolás lényege: ellenőrizhető okmányok alapján kell

- ellenőrizni és igazolni a kiadások teljesítésének jogosságát, összességét, illetve
- kikötése esetén – a kiadással szemben álló ellenszolgáltatás teljesítését [368/2011. Korm. rendelet 57. § (1) bek.].

Megállapítható: a teljesítésigazolás magában foglal egy ellenőrző aktust is, ennél fogva a teljesítésigazolást végző személy megfelel a Vnyt. szerinti feltételnek, és vagyonnyilatkozat-tételre köteles.

Munkavállalói felmondás munkaadói nyomás hatására

KÉRDÉS: Egyházi intézményben dolgozom 2013 óta. Egészségi állapotom kicsit megromlott, az utóbbi időben sokat voltam táppénzen emiatt. Ezt a főnökség és egyes kollégáim nehezményezték és szóvá is tették. Az intézmény lakói szeretnek, kollégáim nagyobb részével jól kijövök, a munkámat rendesen elvégzem. Az egyik kollégina viselkedése azonban bántó és sértő már egy ideje. A főnökségnek ezt több ízben jeleztem is, de semmi nem történt az ügyben. Eddig sokszor megtörtént már, hogy a főnökség előtt valótlán dolgokat állított mind a lakókkal, mind pedig velem kapcsolatban, ezért jeleztem nekik, hogy így nem szeretnék itt tovább dolgozni, és szeretném beadni a felmondásom, de pontos dátumot nem mondtam. A főnököm már a munkám során is azzal zaklat, hogy „akkor adjam be a felmondásom már holnap”, és ne is indokoljam meg, végkielégítést se kérjek, ő eltekint a harminc nap felmondási idő felének letöltésétől. Táppénzre azonban nem mehetek addig, mert az idő alatt is felmondhat nekem, és ő meg is fogja indokolni, hogy miért. Ez számomra nagyon zavaró, illetve kínos. Egyes nővér kollégáim viselkedése mind velem, mind a lakókkal szemben is sok kívánnivalót hagy maga után. Emiatt a lakók sokat panaszkodnak, de a főnökség nem hisz sem nekem, sem nekik – utóbbiakra ráfognak, hogy demensek (ész, értelem nélküli állapot). Sajnálom őket, nem mernek már szólni sem, mert félnek, hogy csak rosszabb lesz nekik. Én már ezt nem bírom sokszor nézni, és szóvá szoktam tenni, ami miatt haragszik rám négy-öt kolléga. A többi kollégám sem szól, mert féltek a munkahelyüket, így nincs bizonyítékom. Kérem, tájékoztassanak arról, hogy mik a lehetőségeim. Várjam meg, hogy a főnököm mondjon fel? Mit lehet tenni, ha a felmondás indokolásában számomra elfogadhatatlant ír? Köteles vagyok ilyenkor az indokolást elfogadni?

VÁLASZ: Az Ön által leírt helyzet emberileg valóban nem egyszerű, megjegyzendő azonban, hogy annak nem minden eleme minősül munkajogi szempontból releváns kérdésnek. Az intézményben lakók és a munkavállalók közötti sajátos helyzetnek lehet munkajogi vonatkozása. Így a munkáltató kivizsgálhatja az említett ügyeket (elképzelhető ugyanis, hogy a munkavállalók magatartása kötelezettségzegést valósít meg), és különböző intézkedéseket, szankciókat (pl. a figyelmeztetéstől a munkaviszony megszüntetéséig) is hozhat a feltárt problémák függvényében.

Javasoljuk, hogy csak akkor adja be a felmondását, ha e döntés helyességéről teljes mértékben meg van győződve. A munkáltató azon magatartása, mely sürgetőlegesen hat Önre, elvileg nem jogszerű. A munkáltató ugyanis nem tarthatja nyomás alatt a munkavállalót annak érdekében, hogy az adja be a felmondását. Ha a munkaviszonya határozatlan idejű, az Mt. alapján nem kell (és nem is tanácsos) megindokolnia a felmondását. Ha azonban határozott időre szól, azt csak abban az esetben tudja megszüntetni jogszerűen felmondással, ha annak oka olyan körülmény, amely az Ön számára lehetetlenné tenné a munkaviszony fenntartását, vagy a körülményeire tekintettel aránytalan sérelemmel járna [Mt. 67. § (2) bek.]. Megjegyezzük, ha Ön mond fel, a felmondási idő az Mt. általános szabálya szerint harminc nap, amit le is kell dolgoznia. Azaz, nincs kötelező felmentési idő. A munkáltató azonban dönthet úgy, illetve meg is állapodhatnak arról, hogy a felmondási idő egy részét nem köteles munkavégzéssel tölteni. Szintén érdemes utalni arra, hogy a munkavállaló általi felmondás esetén általános szabály szerint nem illeti meg végkielégítés a munkavállalót, így az, hogy Ön kap-e végkielégítést, nem attól függ, Ön kér-e vagy sem, hiszen erről az Mt. egyértelműen rendelkezik. Azt, hogy mit kellene tennie, sajnálatos módon felelősen nem tudjuk eldönteni a rendelkezésre álló adatokból. Kétségtelen, ha nem kíván felmondani, akkor ne tegye. Azt, hogy a munkáltató mondjon fel, Ön nem kérheti, helyesebben: a munkáltató ezt a kérését nem köteles teljesíteni, hiszen az egyedül a munkáltató szabad belátásától függ. Amennyiben a munkáltató mégis felmond, és annak indokolása Ön szerint nem valós, nem világos vagy nem okszerű, akkor jogosult a felmondás közlésétől számított harminc napon belül munkaügyi pert indítani a munkaviszony jogellenes megszüntetése jogkövetkezményei iránt.

Munkarend megváltozásának feltüntetése a munkaköri leírásban

KÉRDÉS: Ha a munkarend megváltozik, akkor új munkaköri leírást kell csinálni? A munkarendváltozás külön lett dokumentálva, viszont látszik a régi munkaköri leírásban, hogy előtte más munkarendben volt.

VÁLASZ: A munkaköri leírás nem más, mint a munkáltató egyoldalú tájékoztatója arról, hogy a munkavállaló munkaszerződés szerinti munkakörébe mely feladatok tartoznak. Ezt a tájékoztatást a munkaviszony kezdetétől számított 15 napon belül, írásban kell megadni [Mt. 46. § (1) bek. d) pont]. Mint látható, a munkarend nem része a munkaköri leírásnak, sőt, általában sem kötelező erről általános tájékoztatást adni. Egyedül a napi munkaidőről kell a munkaköri leírással egyezően, írásban tájékoztatni a munkavállalót [Mt. 46. § (1) bek. a) pont]. A törvény annyit követel meg, hogy a munkavállaló aktuális munkaidő-beosztását mindig egy héttel korábban, egy hét vonatkozásában írásban kell közölni, azzal, hogy ennek elmaradása esetén az előző heti munkaidő-beosztás marad érvényes [Mt. 97. § (4) bek.]. A kérdésből megállapíthatóan a munkavállalóval közölték az új munkarendet. Ezért megítélésünk szerint a munkáltató eleget tett a törvény szerinti tájékoztatási kötelezettségének, amin nem változtat, hogy a munkaköri leírásban még egy korábbi munkarend szerepel. A jövőre nézve azonban javasoljuk (az újonnan felvett munkavállalóknál), hogy a munkaköri leírásban ne szerepeljen a munkarendre való utalás, ez az általános tájékoztatás ugyanis felesleges, helyette elegendő az aktuális munkaidő-beosztás előzetes közlése.

Lengyel Géza:

Osztálytalálkozó

Ötvennégy évesek.
Rám szinte mint apjukra tekintenek.
Hát igen, mondhatni nevelőapjuk vagyok,
voltam talán –

sztorik, történetek, képek
sorjáznak, mint érett körték a körtefán;
fotózzátok serényen, ősz van, érzem, a
gyümölcs, mint tudjuk, ilyenkor előbb-utóbb
lehull,

a képek, képsorok maradjanak nektek
hosszan, mementoul –
albumba rejtve akár többszáz éven át
ifjú utódoknak mesélnek majd rólunk –
vállalható; igen, ilyenek voltunk
és hogy „elhull a virág...”

2018. 10. 06.

Lengyel Géza, az 1941-es születésű földrajz–biológia szakos tanár 49 éven át tanított, a Magyar Írószövetség tagja. Esztétikadiplomával is rendelkezik, és tíz kötete jelent meg, az utolsó Színes szöttes címmel, 2018-ban. A csepeli Tamási Lajos Olvasó Munkás Klub vezetője, a klub számára 2007 óta Tűzörzök címmel irodalmi antológiát szerkeszt. Számos kitüntetés birtokosa: Magyar Köztársaság Ezüst Érdemkereszt (1995), Csepeli Gyermekéért (2002), Szolgálati Érdemérem (2002), Csepeli Nívódíj (2008), Alkotó Képzőművészek és Írók Országos Szövetsége Aranytoll (2008), Németh László-díj (2009 és 2010), Krúdy Gyula-emlékplakett (2016). Költő a katedrán – Lengyel Géza címmel Udvarhelyi András írt róla monográfiát (2006).

December elsejétől az egri Eszterházy Károly Egyetemtől (EKE) az Oktatási Hivatalhoz kerülnek a tankönyv-ellátással kapcsolatos feladatok egy friss kormányrendelet szerint

A Magyar Közlönyben megjelent rendelet hosszan sorolja az átadandó feladatokat, ezek körébe tartoznak például

- az állami tankönyv- és tananyagfejlesztéssel,
- az állami tankönyvkiadással,
- a Nemzeti Köznevelési Portál szakmai, tartalmi fejlesztésével,
- a hazai és nemzetközi köznevelési oktatáskutatói, elemzési, értékelési feladatok ellátásával,
- a pedagógiai szakmai szolgáltatási feladatok szakmai támogatásával és az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum fenntartásával kapcsolatos feladatok.

Ezt követően a rendelet számba veszi azokat a futó uniós projekteket, amelyek szintén átkerülnek az egyetemtől a hivatalhoz.

A kormány előírta, hogy az EKE és a hivatal a jogutódlásról, a feladatátadásról és az azokhoz kapcsolódó vagyon-, személyi, ingó- és ingatlanállományról és forrásátcsoportosításról 2019. november 30-ig megállapodást kötelesek kötni. E megállapodások alapját képezi a 2017-ben az EKE-be integrált Oktatáskutató és Fejlesztő Intézzel az EKE-hez került vagyon-, létszám-, ingó- és ingatlanállomány és forrás is. (Ebből arra lehet következtetni, hogy az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet is az Oktatási Hivatalhoz kerül.)

Végül az EKE által kötött magánjogi szerződésekben is az egyetem helyére lép a hivatal. (Feltehetően a szerzői jogi szerződések tartoznak ebbe a körbe.)

(Forrás: napi.hu)

In memoriam

Bagdiné Dudog Orsolya

(1957–2019)

Bagdiné Dudog Orsolya több mint négy évtizedet töltött el a pedagógusi pályán, melyre mindig is készült. 2010-től a tárnoki II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola igazgatója volt.

Legfontosabb küldetésének tekintette, hogy a település egyetlen iskolája gyermekközpontú intézménnyé váljon. A tanulási nehézségekkel küzdő tanulók sorsát mindig is a szívében viselte, ezért szervezte meg a településen a pedagógiai szakszolgálat működését, tanulóink fejlesztését, logopédiai ellátását. Az elsők között vált mesterpedagógussá, szakértővé, később az Oktatási Hivatal szakmai mentorává. Kimagasló, professzionális nevelő-oktató munkájáért számos kitüntetésben, elismerésben részesült: például 2013-ban Tárnokért Díjjal, 2015-ben a KLIKK elismerő oklevelével, 2016-ban az oktatásért felelős miniszter Németh László-díjjal, 2019-ben Aranycsengő Díjjal, Pedagógus Szolgálati Emlékéremmel és főtanácsosi címmel jutalmazták példamutató munkáját.

**PEDAGÓGUSOK
SZAKSZERVEZETE**

Emberi Erőforrások Minisztériuma
Prof. Dr. Kásler Miklós miniszter úr
Budapest
Akadémia utca 3.
1054

PETÍCIÓ

A Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) a magyar köznevelési rendszer valós problémáinak megoldása érdekében, valamint a tanulók, a szülők és a köznevelésben foglalkoztatottak szempontjait figyelembe véve követeli az alábbiakat.

- 2020. január 1-től egyszeri 30%-os pedagógus-béremelést!
- A vetítési alap 2022. januártól érje el a tárgyévi minimálbér 100%-át!
- A gyakornokok bérezése 2020. évtől bruttó 250 ezer forintról induljon!
- A pedagógusok fix heti kötelező óraszám a 2019/2020. tanév második félévétől heti fix 24 óra, 2020. szeptember 1-től heti fix 23 óra, 2021. szeptembertől heti fix 22 óra legyen! Az e fölötti tanórák fizetett túlórák legyenek!
- A nevelést-oktatást segítők és a technikai munkatársak bérének emelését!
- A pályakezdő pedagógusok támogatási rendszerének kiterjesztését a Pedagógus II. minősítési eljárás időpontjáig! Lakhatási támogatás nyújtását!
- 2021. évtől érje el a tárgyévi költségvetési kiadások beruházási célú keretének 5%-át a köznevelési célú beruházások aránya!
- Állítsák vissza a rugalmas iskolakezdés lehetőségét!

Budapest, 2019. november 30.

Pedagógusok Szakszervezete

**PEDAGÓGUSOK
SZAKSZERVEZETE**

Innovációs és Technológiai Minisztérium
Prof. Dr. Palkovics László miniszter úr
Budapest
Fő utca 44–50.
1011

PETÍCIÓ

A Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) tiltakozik az ellen és nem fogadja el, hogy

- az új szakképzési törvény előkészítése során az ITM minden vonatkozó jogszabályt megsértett, így a Magyar Országgyűlés társadalmi egyeztetés nélkül fogadta el a törvényt,
- az új szakképzési törvénnyel az ITM megfosztja közalkalmazotti jogaitól a szakképzésben dolgozó több tízezer foglalkoztatottat úgy, hogy foglalkoztatásuk feltételei teljességgel ismeretlenek,
- az új szakképzési törvénnyel az ITM kiszakítja a szakképzést a köznevelés rendszeréből,
- az új szakképzési szabályokkal ismét teljes bizonytalanságban tartják a diákokat, a szülőket és az iskolákat is, épp a beiskolázás időszakában,
- az új szakképzési törvény szakmailag széles körben vitatott, és nélkülözi a közmegegyezést.

Mindezek miatt követeljük az új szakképzési törvény hatálybaléptetésének egy évvel történő elhalasztását, a szükséges érdekképviseleti és szakmai egyeztetések lefolytatását a deklarált célok és a törvény tartalmának összehangolása érdekében!

Budapest, 2019. november 30.

Pedagógusok Szakszervezete

Kellemes ünnepeket!